

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA v právní věci

žalobkyně: **K. B.**
bytem P. 1704/48a, M.
zastoupená advokátem JUDr. Vojtěchem Mihalíkem
sídlem Brněnská 154/32, 692 01 Mikulov

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 4. 2018, č. j. 15277/18/5100-41453-711845

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobkyně se žalobou ze dne 31. 5. 2018 doručenou zdejšímu soudu dne 1. 6. 2018 domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 4. 2018, č. j. 15277/18/5100-41453-

711845 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný podle § 116 odst. 1 písm. c) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „daňový řád“), zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj (dále jen „správce daně“) ze dne 6. 9. 2017, č. j. 3922782/17/3005-80541-709603 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým nebylo vyhověno návrhu žalobkyně na vyloučení osobního automobilu Mercedes-Benz 204 C 200 CDI, RZ: X, VIN: X (dále jen „Automobil“) z daňové exekuce nařízené exekučním příkazem na prodej movitých věcí ze dne 2. 8. 2017, č. j. 3654046/17/3005-80541-709603, u společnosti JCompany, s.r.o.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně má za to, že se žalovaný nevypořádal s její argumentací (zejména s tím, že právní jednání bylo prokazatelně k určitému datu osvědčeno před orgánem provádějícím změny v registru silničních vozidel), jakož ani se skutkovými okolnostmi případu, věc nesprávně právně posoudil a napadené rozhodnutí, stejně jako prvostupňové rozhodnutí, je vadné, v důsledku čehož jsou zkracována práva žalobkyně.
3. Podle žalobkyně § 13 zákona o obchodních korporacích nestanovuje nic o právních následcích nesplnění hypotézy právní normy, přičemž neplatnost jednání nelze dovozovat, natož pak neplatnost absolutní. Pokud by se jednalo o neplatnost, pak by šlo o neplatnost relativní. Nadto by mělo být zohledněno rovněž zhojení dané vady. Smyslem tohoto ustanovení je ochrana věřitelů, přičemž by v projednávané věci měla být posouzena otázka, zda za daného faktického a právního stavu mohla vzniknout pochybnost o poškození věřitelů či nikoli. Ta však v případě převodu Automobilu nevznikla. K převodu vlastnického práva došlo dlouho před zahájením daňové exekuce, tento okamžik lze zcela bez pochybností vymezit nejpozději ke dni zahájení řízení o zápis změny vlastníka Automobilu, nadto smluvní strany projevíly vůli ke změně vlastníka Automobilu, kdy příslušný správní orgán jejich totožnost ověřil. V takovém případě nelze mít za to, že mohlo dojít ke krácení věřitele, tj. k podpisu smlouvy s antedatací podpisů poté, co byla zahájena daňová exekuce a nastaly účinky inhibitoria. Není důvod, aby bylo dané právní jednání z důvodu absence ověření podpisu považováno za neplatné. Právní názor, který žalobkyně zastává, není podle ní ani v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu, který se nevypořádal s možnou konvalidací právního jednání (nejednalo se o absenci ověřených podpisů na smlouvách) a navíc byl v daném případě přítomen nezávislý a nestranný orgán státní správy, který sám ověřuje totožnost zúčastněných osob.
4. Žalobkyně nesouhlasí ani s hodnocením dodatečného ověření podpisu a konvalidace právního jednání. Ověření podpisu je administrativním úkonem, nikoli právním jednáním, a nejedná se o projev vůle, který by měl účinky do hmotněprávní sféry účastníků řízení a který by cokoli měnil na právech a povinnostech účastníků kupní smlouvy. Inhibitorium nemůže postihovat možnost stran konvalidovat právní jednání. V daném výkladu žalovaného se projevuje nedostatečnost, selektivnost a neudržitelnost jeho argumentace.
5. Pokud žalovaný tvrdí, že centrální evidence vozidel má pouze deklaratorní charakter, měl v řízení odůvodnit, na základě čeho má za to, že vlastníkem Automobilu je společnost JCompany, s.r.o. Žalovaný nezjišťoval žádný doklad o nabytí Automobilu touto společností. Žalovaný nemohl dle žalobkyně učinit závěr, že JCompany, s.r.o. je vlastníkem Automobilu.

6. Žalobkyně brojí též proti represivnímu formalismu žalovaného ve vztahu k soukromoprávnímu kodexu. Absence ověřených podpisů na kupní smlouvě v tomto konkrétním případě nikterak neporušuje a neohrožuje práva třetích osob, není v rozporu s dobrými mravy, nebyl jí porušen zákaz stanovený zákonem, nenarušuje veřejný pořádek a právní závěr o tom, že dané právní jednání je platné, nenarušuje právní jistotu.
7. Konečně se žalobkyně nedomnívá, že správní orgán je kompetentní k tomu, aby posoudil platnost či neplatnost soukromoprávní smlouvy uzavřené mezi žalobkyní a společností JCompany s.r.o. a autoritativně vyslovil její neplatnost. Žalobkyně má za to, že v případě neshody je k tomu kompetentní pouze nezávislý a nestranný soud.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný se k žalobnímu návrhu vyjádřil podáním ze dne 9. 8. 2018. Předmětná kupní smlouva neobsahovala ustanovením § 13 zákona o obchodních korporacích požadované úředně ověřené podpisy, v důsledku čehož je s ohledem na ochranu věřitelů jednočlenné obchodní společnosti (ochrana veřejného pořádku) takové jednání absolutně neplatné. V případě relativní neplatnosti by dané ustanovení zcela postrádalo smysl, neboť by se žádná ze stran právního jednání této neplatnosti z povahy věci nedovolávala. Konvalidace dané vady není dotčena, nicméně tato má vůči třetím osobám účinky ex nunc. Žalovaný tak nesouhlasí s výkladem žalobkyně. S ohledem na absolutní neplatnost, kterou lze konvalidovat pouze s účinky ex nunc vůči třetím osobám, je argument žalobkyně, že k právnímu jednání došlo již před zahájením daňové exekuce, zcela irrelevantní. Předepsanou náležitost smlouvy nelze dle žalovaného nahrazovat jinými jednáními, a to ani postupem přepisu vlastníka Automobilu v registru vozidel. K námitce týkající se deklaratorního charakteru registru vozidel žalovaný poukázal na jiný význam žalobcem citované pasáže napadeného rozhodnutí. Absence „nezávislého a nestranného orgánu státní správy“ v judikatuře Nejvyššího soudu (rozsudky ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1464/2009, a ze dne 28. 7. 2014, sp. zn. 29 Cdo 689/2014) je zcela irrelevantní ve vztahu k platnosti předmětné smlouvy. Naopak jsou tyto dva rozsudky Nejvyššího soudu přílehlavé na předmětnou věc. V případě „represivního formalismu“ žalovaný uvedl, že nabytí Automobilu daňovým dlužníkem nikdo nerozporoval. Předmětem přezkumu v projednávané věci však bylo to, zda žalobkyni svědčí právo k Automobilu nepřipouštějící provedení exekuce. Absolutní neplatnost právního jednání nastává přímo ze zákona a správní orgán má povinnost k ní přihlídnout ex offa.

IV. Replika žalobkyně

9. Na vyjádření žalovaného reagovala žalobkyně replikou ze dne 8. 11. 2018, v níž brojila proti závěru žalovaného o absolutní neplatnosti dotčeného právního jednání. Absence úředního ověření podpisu nespádá dle žalobkyně do kategorie zjevného porušení veřejného pořádku. Dále rozporovala argumentaci žalovaného k případné relativní neplatnosti, neboť tuto námitku může vznést například sama společnost, přestane-li být jednočlennou. V posuzované věci se žalobkyní jeví logickým, aby daná kupní smlouva byla posuzována jako platná, vzhledem k tomu, že dle smlouvy bylo plněno, byly uhrazeny finanční prostředky a došlo ke změně zápisu v registru vozidel. Dále žalobkyně ve vztahu k některým námitkám zopakovala svou argumentaci obsaženou již v žalobním návrhu.

V. Jednání

10. Na nařízeném jednání dne 15. 7. 2020 účastníci řízení setrvali na svých procesních stanoviscích. Žalobkyně zopakovala tvrzení o relativní neplatnosti předmětné smlouvy a poukázala na skutečnost, že žalovaný nenamítá antedatuci této smlouvy. Žalovaný trval na absolutní neplatnosti dané smlouvy. Za nesporné obě strany označily skutečnosti týkající se společnosti JCompany, s.r.o., nyní Beledotrix s.r.o., uvedené ve veřejně přístupných rejstřících.

VI. Posouzení věci krajským soudem

11. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě dle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. osobou k tomu oprávněnou dle ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. a jde o žalobu přípustnou ve smyslu ustanovení § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.
12. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první, s. ř. s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
13. Žalobkyně na úvod svého žalobního návrhu namítla to, že se žalovaný nevypořádal s její argumentací (zejména s tím, že právní jednání bylo prokazatelně k určitému datu osvědčeno před orgánem provádějícím změny v registru silničních vozidel), jakož ani se skutkovými okolnostmi případu.
14. Tuto námitku krajský soud podřadil pod námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí a zabýval se jí hned na úvod svého posouzení. Jedná se totiž o tak závažnou vadu, že se jí soud musí zabývat z úřední povinnosti nad rámec dalších uplatněných žalobních námitek. Je-li totiž správní rozhodnutí nepřezkoumatelné, lze jen stěží uvažovat o jeho přezkumu správním soudem, což ostatně vyplývá již z lingvistické stránky věci, kdy nepřezkoumatelné rozhodnutí prostě nelze věcně přezkoumat.
15. Z rozsáhlé judikatury Nejvyššího správního soudu k tomuto tématu (např. rozsudky ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 27/2008-76, ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, publikovaný pod č. 133/2004 Sb. NSS, a ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, publikovaný pod č. 244/2004 Sb. NSS) je zřejmé, že rozsudek je nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost, například pokud z něho jednoznačně nevyplývá, podle kterých ustanovení a podle jakých právních předpisů byla v kontextu podané správní žaloby posuzována zákonnost napadeného správního rozhodnutí; pokud je jeho odůvodnění vnitřně rozporné, popřípadě je-li výrok v rozporu s odůvodněním; pokud z jeho výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně, jehož výrok je vnitřně rozporný. Dále se jedná o případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. I nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů je soudní judikaturou bohatě zmapována. Zmínit lze například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, publikovaný pod č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007-64, a ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005-245). Z nich se podává, že rozhodnutí soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže například není zřejmé, jakými úvahami

se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu; dále z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci v žalobě; proč považuje žalobní námitky za liché, mylné nebo vyvrácené; či proč subsumoval skutkový stav pod zvolené právní normy. Dalším důvodem nepřezkoumatelnosti rozhodnutí může být případ, kdy soud opomněl přezkoumat některou ze žalobních námitek včas uplatněných, či obsahuje-li odůvodnění rozsudku toliko převzaté pasáže z publikovaného judikátu v jiné, skutkově i právně odlišné věci, aniž dále rozvádí dopad převzatých závěrů na konkrétní souzený případ a na samotné rozhodnutí ve věci. Dle Nejvyššího správního soudu pak **pro posouzení přezkoumatelnosti správních rozhodnutí platí v podstatě stejné kautely, jako pro posouzení přezkoumatelnosti soudních rozhodnutí** (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2012, č. j. 7 As 163/2012-18).

16. Krajský soud však tvrzení žalobkyně o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí nepřisvědčil. Z napadeného rozhodnutí je zcela patrné, jakým způsobem se žalovaný vypořádal s její argumentací, a to včetně tvrzení o prokazatelném osvědčení předmětného právního jednání před orgánem provádějícím změny v registru silničních vozidel. Má-li žalobkyně za to, že způsob tohoto vypořádání není dostatečný, jde o subjektivní pocit žalobkyně, s nímž se soud neztotožnil, neboť způsob vypořádání odvolacích námitek považuje za zcela dostatečný. Není ani pravdou, že by se žalovaný v napadeném rozhodnutí nezabýval skutkovými okolnostmi posuzované věci. Naopak tyto skutkové okolnosti vyjádřil nejprve v části I. napadeného rozhodnutí (stručné shrnutí skutkového stavu) a následně tyto okolnosti zohlednil v rámci svého posouzení (část IV. napadeného rozhodnutí, aplikace práva na skutkový stav).
17. Obecně lze k námitce nepřezkoumatelnosti konstatovat, že napadené rozhodnutí je postaveno na řádně uvedených ustanovení zákona a v napadeném rozhodnutí se žalovaný vypořádal s posouzením zákonnosti prvostupňového rozhodnutí. Žalovaný také vypořádal všechny odvolací námitky a jasně uvedl, z jakých dokumentů (a dalších důkazních prostředků) při svém rozhodnutí vycházel. Nelze tak dospět k závěru, že by rozhodnutí žalovaného neobsahovalo zákonnou úpravu, o kterou se opírá, a neobsahovalo vypořádání některé z odvolacích námitek, či by neobsahovalo důkazy pro podporu skutečností, na kterých je postaveno, a následkem tohoto nedostatku by tak bylo nutné napadené rozhodnutí žalovaného považovat z tohoto důvodu za nepřezkoumatelné. O přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí svědčí i ta skutečnost, že žalobkyně s napadeným rozhodnutím bez jakýchkoliv problémů v žalobě argumentačně polemizuje, uvádí své právní názory odlišné od názorů žalovaného a celkově jí nečiní obtíže napadené rozhodnutí podrobit svému „přezkumu“ jako účastníku řízení.
18. Krajský soud proto konstatuje, že námitku nepřezkoumatelnosti na základě výše uvedených důvodů shledává v této prvotní fázi nedůvodnou.
19. Podstatou sporu v projednávané věci je skutečnost, zda správní orgány oprávněně nevyhověly návrhu žalobkyně na vynětí Automobilu z daňové exekuce prováděné u společnosti JCompany, s.r.o. Pro tuto otázku je velmi podstatné posouzení platnosti či neplatnosti kupní smlouvy, na základě níž má žalobkyně za to, že nabyla vlastnické právo k Automobilu.
20. Ze správního spisu vyplývají pro danou věc následující rozhodné skutečnosti. Správce daně vedl daňovou exekuci vůči společnosti JCompany, s.r.o. Dne 2. 8. 2017 byl vydán exekuční

příkaz na prodej movitých věcí k vymožení daňového nedoplatku této společnosti. Následujícího dne byl proveden soupis movitých věcí (protokol o soupisu movitých věcí ze dne 3. 8. 2017, č. j. 3654689/17/3005-80541-709603). Žalobkyně zastávala v této společnosti pozici jednatelky a jediného společníka. Návrhem ze dne 14. 8. 2017 se žalobkyně domáhala vyloučení Automobilu z předmětné daňové exekuce. Ke svému návrhu přiložila kupní smlouvu uzavřenou mezi ní a touto společností ze dne 17. 5. 2017 a osvědčení o registraci Automobilu, z něhož vyplývala změna vlastníka Automobilu před zahájením daňové exekuce u společnosti JCompany, s.r.o. Podpisy na této kupní smlouvě byly ověřeny dne 10. 8. 2017. Správce daně předmětnému návrhu žalobkyně nevyhověl. Poukázal na § 13 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o obchodních korporacích“), dle něhož právní jednání uzavřené mezi jednočlennou společností (v daném případě JCompany, s.r.o.) a jejím jediným společníkem (v projednávané věci žalobkyně) musí mít úředně ověřené podpisy. Podpisy na přiložené kupní smlouvě však byly ověřeny dodatečně, až dne 10. 8. 2017, tj. po sepsání Automobilu v rámci předmětné daňové exekuce. Z tohoto důvodu je daná kupní smlouva neplatná, bez ohledu na stav centrální evidence motorových vozidel, která má pouze deklaratorní povahu a nemusí odpovídat skutečnému právnímu stavu.

21. Proti prvostupňovému rozhodnutí žalobkyně podala odvolání, které žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil, když se ztotožnil s právním hodnocením správce daně.
22. Podle § 179 odst. 1 daňového řádu po nařízení daňové exekuce správce daně na návrh osoby, které svědčí právo k majetku nepřipouštějící provedení exekuce nebo osoby, které je exekučním příkazem ukládána povinnost ohledně takového majetku, popřípadě z moci úřední, rozhodnutím vyloučí z daňové exekuce majetek, kterému svědčí právo nepřipouštějící provedení exekuce; příjemcem tohoto rozhodnutí je dlužník a další osoby, které podaly návrh na vyloučení majetku z daňové exekuce.
23. Klíčové pro posouzení zákonnosti či nezákonnosti postupu správních orgánů je posouzení platnosti či neplatnosti uzavřené kupní smlouvy mezi žalobkyní a společností JCompany, s.r.o. (aktuálně Beledotrix s.r.o.), v níž v době podpisu kupní smlouvy žalobkyně zastávala pozici jediného jednatele a společníka společnosti.
24. Podle § 13 zákona o obchodních korporacích smlouva uzavřená mezi jednočlennou společností zastoupenou jediným společníkem a tímto společníkem vyžaduje písemnou formu s úředně ověřenými podpisy. To neplatí, je-li taková smlouva uzavřena v rámci běžného obchodního styku a za podmínek v něm obvyklých.
25. Obdobné pravidlo bylo upraveno již v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obchodní zákoník“). Dle § 132 odst. 3 obchodního zákoníku platilo, že smlouvy uzavřené mezi společností a jediným společníkem této společnosti, pokud tento společník jedná rovněž jménem společnosti, musejí mít formu notářského zápisu nebo písemnou formu a listina musí být podepsána před orgánem pověřeným legalizací.
26. Účel tohoto ustanovení lze dohledat při pohledu zpět do historie tohoto ustanovení. Již novelou obchodního zákoníku č. 142/1996 Sb. bylo přijato znění, kdy *„smlouvy uzavřené mezi společností a jediným společníkem této společnosti, pokud tento společník jedná rovněž jménem společnosti, musejí mít písemnou formu.“* Novelou obchodního zákoníku č.

370/2000 Sb. (bod 144. této novely) byla slova „písemná forma“ nahrazena slovy „formu notářského zápisu nebo písemnou formu a listina musí být podepsána před orgánem pověřeným legalizací.“ V důvodové zprávě k této novele obchodního zákoníku se ve vztahu k uvedené změně uvádí: „[v] zájmu právní jistoty a zamezení dodatečných změn ve smlouvě se navrhuje, aby i nad rámec požadavků Jedenácté směrnice měly smlouvy uzavírané jediným společníkem se společností, pokud tento společník jedná současným jménem společnosti, formu notářského zápisu.“ V legislativním procesu pak přibyla možnost podpisu před orgánem pověřeným legalizací.

27. V citovaném ustanovení lze spatřovat snahu zákonodárce chránit třetí osoby před právními jednáními těchto společností. To koresponduje s názorem odborné veřejnosti, kdy dle komentáře k obchodnímu zákoníku (Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 1469 s.) „[p]ožadavek formy notářského zápisu nebo písemné formy s ověřeným podpisem pro úkony podle § 132 odst. 3 je motivován potřebou ochrany třetích osob.“
28. Obdobně byl účel uvedeného ustanovení § 132 odst. 3 obchodního zákoníku deklarován v civilní judikatuře. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1464/2009, uvedl: „Požadavek písemné formy (v nyní účinném znění formy notářského zápisu nebo písemné formy s ověřeným podpisem) pro smlouvy uzavírané mezi osobami uvedenými v citovaném ustanovení je motivován zejména potřebou ochrany třetích osob. Obchodní zákoník přitom neomezuje jeho použití pouze na vybraná smluvní ujednání, ani jej nespojuje toliko se smlouvami výslovně upravenými jako smluvní typ v občanském nebo obchodním zákoníku. Požadavek písemné formy je proto nutné vztáhnout - ve výše vymezených případech (tj. v situaci, kdy je smlouva uzavírána mezi společností s ručením omezeným a jejím jediným společníkem, jedná-li tento společník rovněž jménem společnosti) - na všechny smlouvy, včetně smluv zákonem výslovně nepojmenovaných (tzv. inominačních).“
29. Odkázat lze také na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2014, sp. zn. 29 Cdo 689/2014, podle něhož: „Závěr odvolacího soudu, podle něhož účel § 132 odst. 3 obch. zák., kterým je ochrana společnosti a dále osob stojících mimo společnost (zejména věřitelů, ale i jiných třetích osob) nemohl být v projednávané věci naplněn, neboť nebyla dodržena zákonem předepsaná forma smlouvy (pro všechny smlouvy podléhající § 132 odst. 3 obch. zák. je vyžadována forma notářského zápisu nebo písemná forma s podpisem před orgánem pověřeným legalizací), je zjevný, neboť vyplývá z výslovného znění uvedeného ustanovení.
Uvedený závěr odvolacího soudu je zároveň v souladu s dosavadní judikaturou dovolacího soudu. K závěru, podle něhož je povinnost dodržet kvalifikovanou formu požadovanou § 132 odst. 3 obch. zák. stanovena (pod sankcí absolutní neplatnosti) pro veškeré smlouvy, totiž Nejvyšší soud dospěl již v rozsudku ze dne 27. dubna 2011, sp. zn. 29 Cdo 1464/2009, uveřejněném v časopise Soudní Judikatura číslo 5, ročníku 2012, pod číslem 66 (ústavní stížnost proti tomuto rozsudku odmítl Ústavní soud usnesením ze dne 31. ledna 201, sp. zn. III. ÚS 2285/2011, dostupným na jeho webových stránkách).“
30. Lze proto uzavřít, že hlavním motivem dřívější právní úpravy byla ochrana třetích osob. Výše citovaná stávající úprava v zákoně o obchodních korporacích sleduje dle krajského soudu stejný účel, byť vypustila možnost notářského zápisu. S tímto účelem se ostatně ztotožňuje i žalobkyně, která v žalobním návrhu rovněž uvedla jako účel daného ustanovení ochranu věřitelů.

31. Podle § 580 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) je neplatné právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje.
32. Dle § 582 odst. 1 věty první občanského zákoníku platí, není-li právní jednání učiněno ve formě ujednané stranami nebo stanovené zákonem, je neplatné, ledaže strany vadu dodatečně zhojí.
33. Komentář (Švestka, J., Dvořák, J., Fiala J. a kol: Občanský zákoník. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1667 s.) k citovanému ustanovení výslovně uvádí, že *„[s]tanoví-li zákon určitou formu právního jednání, je tomu tak vždy v zájmu zachování veřejného pořádku. Přitom veřejný pořádek lze vymezit jako soubor pravidel chování, právních i mimoprávních, daných vesměs v zájmu zachování stability zásadních společenských a právních poměrů státu, v zájmu zachování pravidel, na jejichž dodržování je třeba - podle obecného přesvědčení - bezvýjimečně trvat.“* Dále dle tohoto komentáře: *„(...) stanoví-li zákon určitou formu právního jednání, je nedodržení formy sankcionováno neplatností ab initio, k níž soud přihlédne i bez návrhu, tj. aniž by se neplatnosti musela strana dovolat (jde o tzv. absolutní neplatnost - § 588). Tento závěr je třeba mít za zásadu, kterou komentovaný zákoník zvláštním způsobem prolamuje (srov. dále k odst. 2 větě druhé).“* Kromě toho z daného komentáře k tomuto ustanovení vyplývá, že ochrana veřejného pořádku jako taková vylučuje úvahy o zpětných účincích dodatečného zhojení jednání, které nebude mít formu stanovenou zákonem. Platí, že právní jednání sankcionované absolutní neplatností nemá žádné právní následky a hledí se na něj, jako by vůbec nebylo učiněno. Za této situace, kdy nic není, není ani co napravit (zhojit neboli konvalidovat).
34. Ustanovení § 588 občanského zákoníku výslovně uvádí případy, kdy je právní jednání sankcionováno absolutní neplatností.
35. Podle § 588 občanského zákoníku soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.
36. Komentář (Švestka, J., Dvořák, J., Fiala J. a kol: Občanský zákoník. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1667 s.) k tomuto ustanovení uvádí:
„Dalším rozhodným momentem bude, zda zákonné ustanovení, jemuž právní jednání neodpovídá, bylo zakotveno s cílem chránit veřejný pořádek (k pojmu „veřejný pořádek“ v podrobnostech srov. komentář k § 580). Je tedy třeba posoudit, zda jde o takové pravidlo, jehož účelem je zachovávání určitého řádu ve společném zájmu, popř. ke společnému prospěchu všech (nebo alespoň v zájmu či ku prospěchu převážné části členů státního společenství) a zda je na zachování tohoto řádu právě v tomto případě nezbytné trvat.“
Pokud smysl a účel (dotčeného) zákonného ustanovení nevyžaduje, aby právní jednání, které je s ním svým obsahem a účelem v rozporu, bylo sankcionováno neplatností, je sankce neplatnosti redundantní a právní jednání bude platné (srov. § 580 a komentář k němu).
Pokud to smysl a účel (dotčeného) zákonného ustanovení vyžaduje (§ 580), aniž by porušení zákona zjevně narušovalo veřejný pořádek, bude právní jednání neplatné; půjde ale o neplatnost, již se musí chráněná osoba dovolat (tzv. relativní neplatnost; srov. § 580 a komentář k němu). V tomto případě není soudu dána pravomoc zasahovat ex officio.

Pokud však smysl a účel (dotčeného) zákonného ustanovení vyžaduje, aby právní jednání, které je s ním v rozporu, neplatné bylo, přičemž porušení dotyčného zákonného ustanovení zjevně narušuje veřejný pořádek, bude toto právní jednání neplatné a půjde o tzv. absolutní neplatnost. To znamená, že jednak soud vždy přihlédně (ex officio) k neplatnosti takového právního jednání, čili i bez návrhu, jednak neplatnosti se může dovolat kdokoli.“

37. Vada právního jednání spočívající v nedodržení jeho formy tak může v určitých případech, resp. za určitých podmínek, zjevně narušovat veřejný pořádek, v důsledku čehož je takové právní jednání absolutně neplatné.
38. Při aplikaci uvedených závěrů na posuzovanou věc lze proto konstatovat, je-li smyslem a účelem § 13 zákona o obchodních korporacích chránit třetí osoby, nedodržení v tomto ustanovení uvedené formy narušuje veřejný pořádek a znamená absolutní neplatnost právního jednání učiněného mezi jednočlennou společností zastoupenou jediným společníkem a tímto společníkem.
39. Tento závěr odpovídá i komentáři (Lasák, J., Pokorná, J., ČÁP, Z., Doležil, T. a kol: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2000 s.) k předmětnému § 13 zákona o obchodních korporacích, dle něhož:

„Nebude-li smlouva ve smyslu § 13 pořízena v náležité formě, tedy v písemné formě, a nebudou-li podpisy na smlouvě úředně ověřeny, plyne z § 582 odst. 1 obč. zák., že taková smlouva (právní jednání) je neplatná, ledaže strany vadu dodatečně zhojí. V uvedené souvislosti může být otázkou, zda absence úředně ověřeného podpisu způsobuje relativní neplatnost podle § 580 odst. 1 obč. zák. a § 586 obč. zák., nebo zda absence úředně ověřeného podpisu způsobuje absolutní neplatnost podle § 588 obč. zák. z důvodu rozporu nejen se zákonem, ale též i s veřejným pořádkem. V zákonném požadavku na úředně ověřený podpis lze spatřovat veřejný požadavek (tj. veřejnoprávní kontrolu), a lze tak shledávat argumenty pro závěr, že absence úředně ověřeného podpisu způsobuje absolutní neplatnost právního jednání. Na rozdíl od § 6 odst. 1 nicméně zákon nestanoví tento právní důsledek výslovně.

V uvedeném ohledu je přitom zřejmé, že § 13 chrání především věřitele společnosti, neboť minoritní společníky (akcionáře) jednočlenná společnost z povahy věci nemá. Smlouvy uzavírané mezi jednočlennou společností a tímto společníkem proto mohou poškodit především věřitele společnosti. Relativní neplatnost by v tomto ohledu byla právně bezcenná, neboť z povahy věci by ani jedna ze stran (společnost a její jediný společník) neměla zájem dovolávat se relativní neplatnosti smlouvy uzavřené bez úředního ověření podpisu. Veřejný pořádek, resp. právní bezpečí si proto zřejmě žádá, aby nedostatek úředního ověření podpisu zakládal spíše absolutní neplatnost příslušné smlouvy ve smyslu § 588 obč. zák.

Věřitel má sice určité prostředky, jakými se může domáhat své ochrany, a to například prostřednictvím relativní neúčinnosti podle § 589 a násl. obč. zák. Nicméně ani ochrana zakotvená v rámci institutu relativní neúčinnosti nemusí být z hlediska ochrany věřitelů dostatečná, neboť nechrání věřitele před možnou antidatací smluv apod. I z uvedeného důvodu se lze spíše přiklonit k závěru, že důsledkem absence úředně ověřeného podpisu je absolutní neplatnost příslušného právního jednání podle § 588 obč. zák. (opačně Havel, B. in Štenglová, I.; Havel, B.; Čileček, F.; Kuhn, P.; Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 29, kde dovozuje, že primárně bude v těchto případech dána relativní neplatnost). Soudím ovšem, že tím není dotčena možnost konvalidovat takto neplatné právní jednání postupem podle § 582 odst. 1 obč. zák., vůči věřitelům a jiným třetím osobám nicméně pouze s účinky ex nunc.“

40. Podpůrně soud vycházel také z rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 22. 11. 2016, č. j. 52 Af 23/2016-30, v němž se ve skutkově obdobné věci krajský soud přiklonil k absolutní neplatnosti nedodržení formy dle § 13 zákona o obchodních korporacích: „(...) v zákonném požadavku na úředně ověřený podpis lze spatřovat veřejný požadavek (tj. veřejnoprávní kontrolu), a lze tak shledat argumenty pro závěr, že absence úředně ověřeného podpisu způsobuje absolutní neplatnost právního jednání ve smyslu ust. § 588 občanského zákoníku, Zákonodárce ustanovením § 13 ZOK a stanovením povinné formy dvoustranného právního jednání de facto mezi jednou osobou sledoval především ochranu třetích osob (věřitelů). Účelem § 13 je omezovat morální hazard, který může být na straně jediného společníka dán, jedná-li současně „za sebe“ i za obchodní společnost bez ohledu na právní titul, který jediného společníka opravňuje k tomu, aby tuto obchodní společnost zastoupil. Smlouvy uzavírané mezi jednočlennou společností a tímto společníkem tak mohou poškodit především věřitele společnosti. Relativní neplatnost by v tomto ohledu byla právně bezcenná, neboť z povahy věci by ani jedna ze stran (společnost a její jediný společník) neměla zájem dovolávat se relativní neplatnosti smlouvy uzavřené bez úředního ověření podpisu. Veřejný pořádek, resp. právní bezpečí si proto žádá, aby nedostatek úředního ověření podpisu zakládal absolutní neplatnost příslušné smlouvy, v tomto případě kupní smlouvy, ve smyslu § 588 občanského zákoníku.

(...) aplikace ust. § 588 občanského zákoníku neznamena, že by byla dotčena možnost konvalidovat takto neplatné právní jednání postupem podle § 582 odst. 1 občanského zákoníku, vůči věřitelům a jiným třetím osobám nicméně pouze s účinky ex nunc. Žalobce a daňový dlužník toto učinit mohli a učinili, když na kupní smlouvě dodatečně své podpisy úředně ověřili a kupní smlouvu konvalidovali, kdy předložená smlouva splňuje formální požadavky dle § 13 ZOK, ale vůči třetím osobám může mít toto jednání ve smyslu občanského zákoníku účinky pouze do budoucna. Tvzení žalobce, že vadu kupní smlouvy strany kupní smlouvy „legalizovaly“ a vadu tak zhojily, tak nemá žádnou oporu v právní úpravě.“

41. Pro úplnost zdejší soud uvádí, že tento rozsudek byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2017, č. j. 8 Afs 242/2016-39, nikoliv však z důvodu nesouhlasu s uvedenými závěry Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, nýbrž pro předčasnost tohoto posouzení, kdy se měl krajský soud dle Nejvyššího správního soudu předně zabývat tím, zda uzavření kupní smlouvy nebránilo zajištění úvěrového závazku dočasným převodem vlastnického práva na úvěrující společnost, což by mohlo mít vliv na otázku vlastnického práva v době uzavření kupní smlouvy.
42. Konečně se soud musel zabývat splněním podmínky dle věty druhé § 13 zákona o obchodních korporacích, dle níž (výše rozebíraná podmínka úředně ověřených podpisů) neplatí, je-li taková smlouva (mezi jednočlennou společností zastoupenou jediným společníkem a tímto společníkem) uzavřena v rámci běžného obchodního styku a za podmínek v něm obvyklých.
43. Z výpisu z obchodního rejstříku pro společnost JCompany, s.r.o., nyní Beledotrix s.r.o. (dostupný na: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=156339&typ=UPLNY>), plyne předmět podnikání: výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, datum zápisu 19. 2. 2013. V živnostenském rejstříku (dostupný na: http://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJVYP&OKRES=&CASTOBCE=&OBEC=&ULICE=&CDOM=&COR=&COZ=&ICO=01386778&OBCHJM=&OBCHJMAT

[D=0&ROLES=P&JMENO=&PRIJMENI=&NAROZENI=&ROLE=&VYPIS=2&P
ODLE=subjekt&IDICO=68acefe9e4d47f5adf92&HISTORIE=1](https://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ares/darv_res.cgi?ico=01386778&jazyk=cz&xml=1)) jsou uvedeny jako obory činnosti zprostředkování obchodu a služeb (datum zahájení 19. 2. 2013) a velkoobchod a maloobchod (datum zahájení 19. 2. 2013). V Registru ekonomických subjektů (dostupný na: https://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ares/darv_res.cgi?ico=01386778&jazyk=cz&xml=1) je dále uvedena klasifikace ekonomických činností, z níž vyplývá provoz velkoobchodu či maloobchodu s výjimkou motorových vozidel. Na základě těchto zjištěných skutečností nelze mít za to, že by společnost JCompany, s.r.o., nyní Beledotrix s.r.o. v rámci běžného obchodního styku uzavírala kupní smlouvy na prodej či nákup motorových vozidel, tudíž v případě kupní smlouvy mezi ní a žalobkyní se nejednalo o smlouvu uzavíranou v rámci běžného obchodního styku této společnosti, pročez bylo nutné dodržet povinnost úředně ověřených podpisů na této kupní smlouvě. Žalobkyně ostatně ani v žalobním návrhu netvrdila, že by tato smlouva byla uzavírána v rámci běžného obchodního styku této společnosti.

44. Krajský soud z výše uvedených důvodů námitky žalobkyně brojící proti výkladu § 13 zákona o obchodních korporacích provedeného žalovaným jako důvodu zakládajícího absolutní neplatnost kupní smlouvy uzavřené mezi žalobkyní a společností JCompany, s.r.o. posoudil jako nedůvodné. Soud v postupu žalovaného neshledal ani „represivní formalismus“, jak jej žalobkyně v žalobním návrhu vymezila.
45. Namítá-li žalobkyně zhojení vady provedené dne 10. 8. 2017, pak lze souhlasit s názorem žalovaného, že toto zhojení může mít vůči třetím osobám pouze účinky ex nunc, nikoliv do minulosti. To koresponduje také s výše citovanou komentářovou literaturou. Úřední ověření podpisů, které bylo učiněno dne 10. 8. 2017, však již nastalo v době vedení daňové exekuce vůči společnosti JCompany, s.r.o., v důsledku čehož tak již nemohlo dojít k převodu vlastnického práva k Automobilu na žalobkyni. Soud nemá za to, že by daný výklad byl jakkoliv nedostatečný, selektivní či neudržitelný.
46. Pokud žalobkyně v souvislosti s touto námitkou argumentuje zápisem do registru vozidel, je nutné v této souvislosti upozornit na § 8 odst. 4 písm. a) zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podle něhož se k žádosti o zápis změny vlastníka silničního vozidla přiloží v případě převodu vlastnického práva 1. technický průkaz a osvědčení o registraci silničního vozidla, 2. protokol o evidenční kontrole silničního vozidla, který není starší než 30 dní, a 3. zelená karta vydaná podle zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, není-li silniční vozidlo vyřazené z provozu. V případě převodu vlastnického práva na základě kupní smlouvy tak podle citovaného ustanovení není potřeba dokládat samotnou kupní smlouvu, tj. správní orgán provádějící změnu vlastníka v registru vozidel ani neověřoval platnost uzavřené kupní smlouvy mezi žalobkyní a společností JCompany, s.r.o. (nyní Beledotrix s.r.o.), nýbrž pouze vycházel z jejich společné žádosti o změnu vlastníka v tomto registru. Současně nelze přijmout výklad, který žalobkyně de facto zastává, že v důsledku zápisu jejího vlastnického práva do registru vozidel došlo ke skutečnému převodu vlastnického práva. Tento s ohledem na absolutní neplatnost předmětné kupní smlouvy nenastal. Provedení zápisu do registru vozidel nemůže mít vliv na změnu vlastnického práva k Automobilu a případné vyloučení

této věci z daňové exekuce prováděné u společnosti JCompany, s.r.o. (nyní Beledotrix s.r.o.).

47. Krajský soud nesouhlasí ani s tím, že by měl žalovaný odůvodnit, na základě čeho měl za to, že vlastníkem Automobilu je společnost JCompany, s.r.o. Jelikož kupní smlouva uzavřená mezi žalobkyní a společností JCompany, s.r.o. dne 17. 5. 2017 byla z důvodu absence úředně ověřených podpisů absolutně neplatná, nedošlo k převodu vlastnického práva ze společnosti JCompany, s.r.o. na žalobkyni, tudíž společnost JCompany, s.r.o. nadále disponovala vlastnickým právem k Automobilu.
48. Nelze přisvědčit ani tvrzení žalobkyně o nekompetentnosti žalovaného posoudit platnost či neplatnost předmětné kupní smlouvy. Žalobkyně v rámci posuzované věci podala návrh na vyloučení Automobilu z daňové exekuce prováděné u společnosti JCompany, s.r.o., k němuž přiložila předmětnou kupní smlouvu prokazující převod vlastnického práva. Správce daně a následně žalovaný se proto museli zabývat předloženou kupní smlouvou včetně otázky její platnosti či neplatnosti, k čemuž byli plně kompetentní. Žalobkyně proti jejich postupu měla možnost domáhat se ochrany žalobou podle § 65 a násl. s. ř. s., čehož využila. Soud proto i tuto námitku žalobkyně shledal nedůvodnou.

VII. Shrnutí a náklady řízení

49. S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem a shora uvedené žalobní námitky uplatněné žalobkyní nejsou důvodné. Soudu tedy nezbylo, než žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítnout.
50. Výrok o nákladech řízení má oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně v řízení úspěšná nebyla, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší. Žalovanému, který měl v řízení plný úspěch, však žádné náklady spojené s tímto řízením nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 15. července 2020

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje P. H.